

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	5. razred
Redni broj pripreme	2.
Nastavna cjelina / tema	I. KRENIMO ZAJEDNO
Nastavna jedinica / podtema	2. Ja i drugi

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV A.5.1. Učenik opisuje različitost među ljudima.

OŠ KV A.5.1. Učenik objašnjava važnost prihvaćanja različitosti.

OŠ KV A.5.1. Učenik istražuje što nas sve unatoč razlikama povezuje.

OŠ KV A.5.1. Učenik opisuje jedinstvenost svakoga čovjeka s njegovim mogućnostima i ograničenjima.

Ključni pojmovi	jedinstvenost, različitost, zajednica, pripadnost, sposobnosti, ograničenja, prihvaćanje, doprinos
Središnje / problemsko pitanje	Kako možemo ostati jedinstveni, a istodobno živjeti, učiti i rasti zajedno s drugima?
Nastavne metode	razgovor, usmjereno promatranje, rad na tekstu, problemsko učenje, suradničko učenje, stvaralačko izražavanje, izlaganje, igra ponavljanja
Oblici rada	frontalni rad, rad u paru, rad u skupinama, individualni rad
Nastavna sredstva	udžbenik, radna bilježnica, ploča ili prezentacija, papiri A4/A3, samoljepljivi papirići, flomasteri, kartice A/B/C, konac ili klupko vune (po izboru)
Međupredmetne poveznice	Osobni i socijalni razvoj; Građanski odgoj i obrazovanje; Hrvatski jezik – usmeno izražavanje i obrazlaganje

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: pitanja tijekom obrade, opažanje suradnje, kartice A/B/C, kratko obrazloženje odgovora.

Vrednovanje kao učenje: semafor samovrednovanja i dovršavanje rečenice „Danas sam shvatio/shvatila...”

Vrednovanje naučenoga: u ovoj pripremi nije predviđeno formalno brojčano vrednovanje.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Očenaš

ili:

Bože, hvala Ti što si svakoga od nas stvorio jedinstvenim i vrijednim. Pomozi nam da u drugima prepoznamo dobro, da poštujemo različitosti i da svojim riječima i djelima gradimo zajedništvo. Amen.

Alternativa:

Vjeroučitelj će pročitati misao nadahnutu Ps 139,14: „Hvala Ti, Bože, što sam stvoren tako čudesno.“ Nakon kratke tišine učenici će u sebi zahvaliti za jedan dar koji su primili.

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici će promotriti tri riječi: JA – DRUGI – ZAJEDNO. Učenici kratko navode što im svaka riječ doziva u misli. Odgovori se ne komentiraju kao točni ili netočni, nego služe kao početno polazište.

JA – DRUGI – ZAJEDNO

Motivacija:

Učenici promatraju fotografiju učenika koji zajedno skaču i naslov „Ja i drugi – zajedno“, udžbenik, str. 10. Vjeroučitelj ih poziva da najprije opisuju samo ono što vide, a zatim da pokušaju protumačiti poruku slike.

Razgovor:

- Po čemu su osobe na fotografiji slične? (Svi su mladi, nalaze se zajedno, kreću se i izražavaju radost.)
- Po čemu se razlikuju? (Po izgledu, odjeći, pokretima, sposobnostima i načinu izražavanja.)
- Što njihov zajednički skok može simbolizirati? (Zajedništvo, suradnju, radost i zajednički cilj.)
- Bi li fotografija bila jednako zanimljiva kada bi svi izgledali i ponašali se potpuno isto? (Ne; različitosti je čine živom i zanimljivom.)

- Može li netko biti dio zajednice, a ipak ostati svoj? (Može; zajedništvo ne briše osobnost.)

Najava teme i središnjega pitanja:

Svaki je čovjek jedinstven, ali nitko ne živi potpuno sam. Danas ćemo istraživati kako se razvijamo u susretu s drugima, kojim zajednicama pripadamo i kako svojim sposobnostima i ponašanjem možemo obogatiti zajednički život. Pokušat ćemo odgovoriti na pitanje: Kako možemo ostati jedinstveni, a istodobno živjeti, učiti i rasti zajedno s drugima?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti:

Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta/ sadržaja (rad na tekstu, 10 minuta)

Učenici će pročitati tekst "Ja i drugi", udžbenik, str. 10, po odlomcima. Tijekom čitanja mogu uočiti: što tekst govori o svakom čovjeku, što govori o zajednici te kako pojedinac pridonosi zajednici.

Razgovor:

- Što znači da je svaki čovjek jedinstven, poseban i nezamjenjiv? (Ne postoji druga osoba koja je u svemu potpuno jednaka njemu.)
- Zašto čovjek ne može živjeti sam? (U susretu s drugima uči, razvija se i obogaćuje.)
- Koju zajednicu tekst posebno ističe? (Razrednu i vjeronaučnu zajednicu.)
- Postoji li razredna zajednica samo dok smo u školi? (Ne; odnosi, odgovornost i pripadnost postoje i izvan nastave.)
- Kojim još zajednicama ljudi mogu pripadati? (Obiteljskoj, prijateljskoj, župnoj, mjesnoj, nacionalnoj i drugim zajednicama.)
- Zašto je svaki član zajednice važan? (Jer svojim sposobnostima, ponašanjem i odgovornošću doprinosi zajednici.)
- Što nas može povezivati i kada smo različiti? (Poštovanje, zajednički ciljevi, pripadnost, pomoć, razgovor i suradnja.)
- Koju poruku o čovjeku donosi okvir uz fotografiju žira i mladice? (Bog je svakoga stvorio i voli; čovjek može rasti i razvijati svoje mogućnosti.)

Shematski prikaz i ključni naglasci:

JA	DRUGI	ZAJEDNO
jedinstvenost darovi i ograničenja osobni rast	različitost susret i učenje poštovanje	pripadnost suradnja i odgovornost doprinos svakoga člana

Kršćanski naglasak: Bog stvara i ljubi svakoga čovjeka. Zato različitost nije razlog za omalovažavanje ili

isključivanje, nego poziv na poštovanje, dijalog i suradnju.

Aktivnost 2: Naslov u tri koraka (rad u paru, 5 minuta)

Rad u paru. Učenici će na papir nacrtati tri stupca: JA, DRUGI i ZAJEDNO. U prvi upisuju dvije riječi koje opisuju osobu, u drugi dvije riječi koje opisuju susret s drugima, a u treći dvije riječi bez kojih nema dobre zajednice. Parovi zatim oblikuju jednu rečenicu koja povezuje sva tri stupca.

Radni predložak:

JA (dvije riječi koje opisuju osobu)	DRUGI (dvije riječi koje opisuju susret s drugima)	ZAJEDNO (dvije riječi bez kojih nema dobre zajednice)

Aktivnost 3: Krugovi pripadnosti (individualni rad i rad u paru, 7 minuta)

Učenici će nacrtati četiri koncentrična kruga. U središte upisuju „JA“, a u ostale krugove zajednice kojima pripadaju, primjerice: obitelj, razred, prijatelji, župa, mjesto, sportski klub. Uz jednu od zajednica zapisuju kako joj mogu pridonijeti.

- **Jednostavnija varijanta:** učenici biraju nazive zajednica s pripremljenih kartica i lijepe ih u krugove.
- **Zadatak proširenja:** učenici uz svaku zajednicu navode jedno pravo i jednu odgovornost člana.

Aktivnost 4: Slični, a različiti (rad u paru, 6 minuta)

Rad u paru. Učenici će izraditi jednostavan Vennov dijagram. U zajednički dio upisuju dvije sličnosti, a u odvojene dijelove po jednu različitost u interesima, sposobnostima ili načinu učenja. Ne navode privatne, zdravstvene ni osjetljive podatke. Na kraju odgovaraju: Kako nas sličnosti povezuju, a različitosti obogaćuju?

Aktivnost 5: Srce sastavljeno od ljudi (rad u skupinama, 6 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će promatrati fotografiju srca sastavljenoga od mnoštva ljudi na str. 10. Svaka skupina dobiva jedno pitanje i kratko predstavlja zaključak.

Moguće uloge u skupini: čitač pitanja, zapisivač, izvijestitelj i čuvar vremena.

- Što simbol srca govori o zajednici?
- Zašto se na slici i dalje mogu razlikovati pojedini ljudi?
- Što se događa sa zajednicom kada se neki član osjeća nevidljivo ili odbačeno?
- Kako zajednica može čuvati jedinstvo, a ne tražiti da svi budu isti?

Kartice za rad u skupinama:

SKUPINA 1

Što simbol srca govori o zajednici?

SKUPINA 2

Zašto se na slici i dalje mogu razlikovati pojedini ljudi?

SKUPINA 3

Što se događa kada se neki član osjeća nevidljivo ili odbačeno?

SKUPINA 4

Kako zajednica može čuvati jedinstvo, a ne tražiti da svi budu isti?

Aktivnost 6: Novi učenik u razredu *(rad u skupinama, 8 minuta)*

Rad u skupinama. Učenici će pročitati problemsku situaciju: „U razred je došao novi učenik. Nikoga ne poznaje i za vrijeme odmora uglavnom stoji sam. Dvoje učenika želi ga uključiti u razgovor, ali netko kaže: ‘Ne treba nam, mi već imamo svoje društvo.’“

- U čemu je problem? (Novi učenik ostaje isključen i nema priliku upoznati druge.)
 - Koje su osobe pogođene tom situacijom? (Novi učenik, učenici koji ga žele uključiti i cijeli razred.)
 - Koje su vrijednosti važne? (Poštovanje, prihvaćanje, suosjećanje, pravednost i odgovornost.)
 - Koji bi postupak bio odgovoran? (Pozvati ga, predstaviti mu razred, uključiti ga u razgovor i aktivnosti bez prisile.)
 - Kako bi takav postupak utjecao na cijelu zajednicu? (Razred bi postao sigurniji, otvoreniji i povezaniji.)
- **Jednostavnija varijanta:** učenici biraju između triju ponuđenih postupaka i objašnjavaju koji je najbolji.
 - **Zadatak proširenja:** skupina sastavlja četiri kratka pravila za uključivanje novih učenika.

Aktivnost 7: Od žira do hrasta *(povezivanje vjere i života, 6 minuta)*

Učenici će promatrati fotografiju ruku koje drže mladicu i pročitati poruku u narančastom okviru. Vjeroučitelj objašnjava da žir ne postaje hrast odjednom: potrebni su vrijeme, njega i dobri uvjeti. Učenici zatim biraju jedan od zadataka:

Da, lijepo je što postojiš jer bi ovaj svijet bio puno siromašniji bez tebe.
Stvoren si za velike stvari.
Ti si žir koji će jednom biti prekrasan hrast.
Bog te stvorio i voli te baš takvog kakav jesi. Svaka tvoja osobina može poslužiti dobru.

- napiši jednu sposobnost koju osoba može razvijati i jednu zajednicu koja joj u tome može pomoći;
- nacrtaj jednostavan put rasta: žir – mladica – hrast i uz svaku fazu napiši što pomaže rastu;
- objasni kako poruka „Bog te stvorio i voli te baš takvog kakav jesi“ može pomoći osobi koja se stalno uspoređuje s drugima.

Učenici ne moraju javno govoriti o osobnim teškoćama; mogu odgovor oblikovati na primjeru zamišljene osobe.

Aktivnost 8: Mozaik našega razreda *(stvaralački rad, 10 minuta)*

Svaki učenik dobiva jedan papirnati „kamenčić“ mozaika. Na njega upisuje jednu sposobnost koju članovi zajednice mogu ponuditi i jedan način odgovornoga ponašanja. Svi se dijelovi slažu u zajednički mozaik s naslovom „Različiti, a povezani“. Naglasak je na tome da zajednica treba različite darove, ali i odgovorno ponašanje.

Aktivnost 9: Zamrznute slike zajedništva *(rad u skupinama, 8 minuta)*

Rad u skupinama. Učenici će bez govora oblikovati kratku „zamrznutu sliku“ koja prikazuje jednu situaciju: prihvaćanje novoga učenika, suradnju u zadatku, pomoć nekome tko ne razumije gradivo ili mirno rješavanje nesporazuma. Ostali pogađaju situaciju i navode vrijednost koja je prikazana.

Aktivnost 10: Mreža suradnje *(aktivno učenje, 7 minuta)*

Učenici stoje u krugu. Prvi učenik drži kraj klupka vune, kaže jednu riječ važnu za dobru zajednicu i dodaje klupko drugome, zadržavajući nit. Na kraju nastaje mreža. Vjeroučitelj kratko pita što se događa kada netko naglo povuče ili ispusti nit. Aktivnost se povezuje s činjenicom da postupci pojedinca utječu na druge članove zajednice.

Aktivnost 11: Četiri kuta – slažem se ili ne? *(aktivno ponavljanje, 5 minuta)*

Četiri kuta učionice označavaju: SLAŽEM SE, NE SLAŽEM SE, NISAM SIGURAN/SIGURNA i TREBAM OBJAŠNJENJE. Učenici zauzimaju mjesto nakon svake tvrdnje, a nekoliko učenika obrazlaže izbor.

- Dobra zajednica postoji samo kada su svi jednaki.
- Svaki član svojim ponašanjem može ojačati ili oslabiti zajedništvo.
- Različitosti uvijek dovode do sukoba.
- Pripadati zajednici znači imati i prava i odgovornosti.

Aktivnost 12: Oblak riječi zajedništva *(6 minuta)*

Učenici će odgovoriti na pitanje: „Bez koje riječi nema dobre zajednice?“ Odgovore mogu upisivati na samoljepljive papiriće. Papirići se lijepe oko riječi ZAJEDNO na ploči.

Aktivnost 13: Most zajedništva *(individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)*

Učenici će na predlošku prikazati most između obala JA i DRUGI. Na četiri daske mosta upisuju ili crtaju postupke koji povezuju ljude: slušanje, poštovanje, pomoć i uključivanje. Ispod crteža zapisuju jedan mali korak kojim će ovoga tjedna graditi zajedništvo.

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 14: Ruka doprinosa (individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)

Učenici će nacrtati obris ruke. U dlan upisuju ZAJEDNO, a uz pet prstiju po jedan način osobnoga doprinosa zajednici. Ispod crteža dovršavaju rečenicu: „Moj dar zajednici je...”

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 15: Poučna priča (8 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Orkestar bez istih instrumenata

U školi se pripremao koncert. Učenici su donijeli različite instrumente: violinu, bubanj, gitaru, flautu i mali trokut. Na prvoj probi svatko je želio biti najglasniji. Bubanj je prekrivao flautu, gitara je svirala prebrzo, a violinist je tvrdio da je njegov instrument najvažniji. Učenik s trokutom šutio je jer je mislio da njegov kratki zvuk nikome ne treba. Voditelj orkestra nije ih prekinuo. Zamolio ih je da najprije odsviraju svi istu notu, istom glasnoćom i bez slušanja drugih. Nastala je buka. Zatim je svakome dao mjesto u skladbi. Bubanj je držao ritam, flauta je nosila nježnu melodiju,

gitara i violina povezivale su dijelove, a trokut se javio samo nekoliko puta. Upravo je njegov zvuk označio završetak pjesme.

Nakon probe učenici su shvatili da se skladba nije poboljšala zato što su instrumenti postali isti, nego zato što su se počeli slušati. Svatko je ostao različit, ali je svoj dar uklopio u zajedničko djelo.

Razgovor:

- Zašto je na početku nastala buka? (Svatko je želio biti najvažniji i nije slušao druge.)
- Što je promijenilo njihov zajednički nastup? (Prihvatili su različite uloge i počeli surađivati.)
- Zašto je i mali trokut bio važan? (Njegov je doprinos bio drukčiji, ali potreban skladbi.)

Pouka: Zajedništvo ne nastaje tako da svi postanu isti, nego tako da se različiti darovi povežu slušanjem, poštovanjem i odgovornošću.

Aktivnost 16: Zapišimo! (bilježnica, 5 minuta)

Učenici će u bilježnicu zapisati naslov i sažetak:

JA I DRUGI

Svaki je čovjek jedinstven, poseban i nezamjenjiv.
U susretu s drugima učimo, razvijamo se i obogaćujemo.

Pripadamo različitim zajednicama i svakoj možemo pridonijeti svojim sposobnostima i odgovornim ponašanjem.

Bog stvara i ljubi svakoga čovjeka; zato poštujemo različitosti i gradimo zajedništvo.

Odgovor na središnje pitanje: Zajedništvo ne traži da budemo isti, nego da različitosti pretvaramo u suradnju.

Aktivnost 17: Radna bilježnica (15 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 10-11 (mogu biti i odabrani zadatci po želji.)

Aktivnost 18: Provjeri u tri kartice (formativna provjera, 5 minuta)

Učenici dobivaju ili podižu kartice A, B i C. Nakon svakoga pitanja odabiru odgovor, a jedan učenik kratko objašnjava izbor.

1. Jedinstvenost znači:

- A – da nitko ne smije biti sličan drugima
- B – da je svaka osoba posebna i nezamjenjiva
- C – da osoba ne treba druge

Točan odgovor: B

2. Zajednici najviše pridonosimo:

- A – samo sposobnostima
- B – samo dobrim namjerama
- C – sposobnostima i odgovornim ponašanjem

Točan odgovor: C

3. Različitost u zajednici:

- A – može obogatiti zajednicu
- B – uvijek stvara problem
- C – treba je sakriti

Točan odgovor: A

4. Pripadati zajednici znači:

- A – samo primati
- B – imati prava i odgovornosti
- C – uvijek se slagati u svemu

Točan odgovor: B

Aktivnost 19: Digitalni zadatci

Učenici će riješiti zadatak pod ikonom smješka, digitalni udžbenik, str.10.

[klikni ovdje - poveznica](#) (psihotest)

Kod:

Razgovor: Osvrt na test!

Aktivnost 20: Mikropauza (2 minute)

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti bilo što: vic, zagonetka, pitalica, šetnja po razredu, pjesmica i sl. nevezano uz vjeronaučno gradivo. Pripaziti na pristojnost sadržaja! Ako vic sadrži neka imena učenika iz razreda npr. Ivica i Marica, promijeniti ih.

Ogledalo pokreta

Rad u paru. Jedan učenik izvodi vrlo spore i jednostavne pokrete rukama, a drugi ih oponaša kao ogledalo. Nakon 30 sekundi zamjenjuju uloge. Aktivnost se izvodi bez dodirivanja i bez natjecanja.

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI (približno 7–10 minuta)

Aktualizacija

Vjeroučitelj može odabrati dva ili tri pitanja:

- Kako možemo pokazati da poštujemo nekoga tko ima drukčije interese ili sposobnosti? (Slušanjem, pristojnim govorom, uključivanjem, suradnjom i izbjegavanjem ruganja.)
- Što može učiniti učenik koji primijeti da je netko često isključen? (Prići mu, pozvati ga, obavijestiti odraslu osobu ako se isključivanje ponavlja i ne pridružiti se ruganju.)

- Zašto prihvaćanje drugoga ne znači da moramo odobravati svaki njegov postupak? (Poštujemo osobu, ali ne moramo smatrati dobrim svako ponašanje.)
- Kako i u digitalnoj komunikaciji možemo graditi zajedništvo? (Odgovornim porukama, bez vrijeđanja, isključivanja i širenja neprovjerenih sadržaja.)

Sinteza

Učenici će u jednoj rečenici dovršiti: „Dobra zajednica nije ona u kojoj su svi isti, nego ona u kojoj...” Nekoliko učenika čita odgovor. Zatim cijeli razred navodi tri ključna pojma sata.

Zaključak vjeroučitelja:

Svaki je čovjek jedinstven i vrijedan. Različitosti ne moraju udaljavati ljude; one mogu obogatiti zajednicu kada se međusobno poštujemo i slušamo. Zajednici ne pridonosimo samo svojim sposobnostima, nego i odgovornim ponašanjem. Kršćanska vjera podsjeća nas da Bog stvara i ljubi svakoga čovjeka.

Samovrednovanje: Semafor razumijevanja

Učenici će odabrati jednu boju ili je označiti u bilježnici:

Na kraju dovršavaju jednu kratku rečenicu: „*Danas sam shvatio/shvatila...*”

mogu objasniti zašto su
različitosti i zajedništvo povezani.

razumijem glavnu poruku,
ali trebam još jedan primjer.

trebam dodatno objašnjenje.

Danas sam shvatio/shvatila...

Domaća zadaća

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 10-11.

Ili:

Učenici će nacrtati tri kruga i u njih upisati tri zajednice kojima pripadaju. Uz svaku će napisati jedan konkretan način na koji joj mogu pridonijeti.

Izborna domaća zadaća: Učenici će pitati člana obitelji što je po njegovu mišljenju najvažnije za dobru zajednicu i zapisati odgovor u dvije do tri rečenice.

Završna molitva

Bože, hvala Ti za ljude koje susrećemo i za zajednice kojima pripadamo. Daj nam otvoreno srce da poštujemo različitosti, mudrost da prepoznamo dobro u drugima i hrabrost da uključimo one koji

ostaju sami. Pomozi nam da svojim darovima i ponašanjem gradimo mir i zajedništvo. Amen.

Ili:

Učenici će pogledati i poslušati PPT: "Mostovi" (prilog 2a.)

[klikni ovdje - poveznica](#)

Ili:

Anđele, čuvaru mili...

ili:

Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili...“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvodna molitva, motivacija, razgovor i najava	8 minuta
Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja	10 minuta
Aktivnost 4: Slični, a različiti	7 minuta
Aktivnost 6: Novi učenik u razredu	7 minuta
Aktivnost 16: Zapišimo!	5 minuta
Aktualizacija, sinteza, samovrednovanje i završna molitva	8 minuta

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje skupina ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kartica za izlazak iz učionice

Danas sam naučio/naučila da...

Jedna riječ važna za dobru zajednicu je...
Jedan konkretan način uključivanja drugoga je...
Pitanje koje mi je ostalo jest...

Prilog 2: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Jesu li učenici razlikovali jedinstvenost od sebičnosti ili izdvajanja?
- ☐ Jesu li prepoznali da različitost može obogatiti zajednicu?
- ☐ Jesu li naveli barem jedan način osobnoga doprinosa zajednici?
- ☐ Jesu li poruku o čovjekovoj vrijednosti povezali s vjerom da Bog stvara i ljubi svakoga čovjeka?
- ☐ Je li tijekom aktivnosti izbjegnuto javno iznošenje privatnih i osjetljivih iskustava?